

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА
НАДА НАУМОВИЋ

Page | 1

**ПРЕДШКОЛСКИ
ПРОГРАМ
ПУ „НАДА НАУМОВИЋ“**

Септембар, 2021.
КРАГУЈЕВАЦ

САДРЖАЈ

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	4
2. ИЗВОРИ И ПОЛАЗИШТА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА УСТАНОВЕ.....	4
3. ПОРТРЕТ УСТАНОВЕ	4
3.1. Локално окружење.....	4
3.2. Организациона структура установе	7
3.2.1 Обим основне делатности и радно време установе	7
3.2.2. Табеларни приказ организационе структуре установе према врсти облика и програма, броју и структури васпитних група, временској организацији ои месту реализације.....	9
3.2.3. Кадар- структура	9
3.2.4. Језик на којем се остварује васпитно-образовни рад.....	12
3.2.5. Култура установе.....	12
4. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО РЕАЛНОГ ПРОГРАМА ВАСПИТНО- ОБРАЗОВНОГ РАДА.....	12
4.1. Програм васпитно-образовног рада са децом као израњајући програм заједничког живљења	12
4.2. Врсте програма и услуга	17
4.2.1. Превентивно-здравствена заштита и исхрана деце	17
4.2.2. Програм рекреативних активности.....	19
4.2.3. Програм социјалне заштите	19
4.2.4. Програм заштите деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	21
4.2.5. Подстицајно родитељство кроз игру	23
4.2.6. Програм обуке за родитеље деце са развојним тешкоћама	23
4.2.7. Програм „Партнерством до здравља“.....	24
4.2.8. Рана интервенција	24
4.2.9. Снажни од почетка.....	25
4.3. Физичко окружење	25
4.3.1. Опремљеност средствима за рад	25
5. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО ДЕМОКРАТСКЕ И ИНКЛУЗИВНЕ ПРАКСЕ.....	27
5.1. Партнерство са породицом	27
5.2. Повезаност са локалном заједницом.....	28
5.3. Сарадња са школама и другим образовним институцијама у локалној заједници	28
5.4. Рад са децом и породицама из осетљивих група	29
5.4.1. Тим за инклузивно образовање.....	29
5.4.2. Индивидуални образовни план	30
5.5. Транзиција и континуитет.....	30
6. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО РЕФЛЕКСИВНЕ ПРАКСЕ	31

6.1. Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање	31
6.1.1. Професионални развој	32
6.2. Вредновање кроз праћење и документовање остваривања предшколског програма	32
6.2.1. Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе.....	33
6.2.2. Усклађеност предшколског програма са годишњим планом и развојним планом установе.....	33
7. ФИНАНСИРАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ	34
8. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....	34

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Предшколски програм сачињен је на основу Закона о основама система образовања и васпитања, Закона о предшколском васпитању и образовању и Правилника о општим основама предшколског васпитања и образовања.

2. ИЗВОРИ И ПОЛАЗИШТА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА УСТАНОВЕ

Заснован је на анализи програмских активности у протеклом периоду, процени ефеката мера за унапређивање квалитета рада, сагледавању потреба породица и деце, специфичностима предшколске установе и потенцијалима локалне заједнице. Заснован на Општим основама предшколског васпитања и образовања, документ представља полазиште за флексибилно прилагођавање и конкретизовање концепције у складу са контекстом групе и вртића. Његова функција је пружање основе за развијање квалитетног реалног програма, усклађеног са специфичностима установе и локалне средине, чији ће главни циљ бити остваривање добробити деце.

3. ПОРТРЕТ УСТАНОВЕ

3.1. Локално окружење

Град Крагујевац је град у срцу Шумадије. На територији Града Крагујевца живи 179.417 становника, а у самом граду Крагујевцу живи 150.835 становника што га чини четвртим градом по величини у Србији Велики значај за стално досељавање становништва током 20. века имала је чињеница да Крагујевац представља један од највећих индустријских центара у земљи, док се данас у Крагујевац досељавају претежно млади људи који студирају на Крагујевачком универзитету који поседује 11 факултета у граду и у општинама чији је надрегионални центар. Већину становништва чине Срби, мада у граду живе и припадници многих националних заједница. Говори се српским језиком екавског изговора, у писању се паралелно употребљавају ћирилица и латиница. Привредни је, административни, образовни, здравствени, културни и спортски центар Шумадије. Налази се на раскрсници главних државних путева и магистралних саобраћајница, одмах до железничког и друмског коридора 10 који повезује Крагујевац са

остатком Србије и Европе. Простире се на површини од 835 квадратних километара. Подигнут је на обалама Лепенице у Крагујевачкој котлини, где се дотичу крајњи огранци шумадијских планина: Рудника, Црног Врха и Гледићких планина. Крагујевац је седиште Шумадијског управног округа. Крагујевац се данас сврстава у групу од 23 јединице локалне самоуправе чији је степен развијености изнад републичког просека. Име је добио по птици Крагуј, којих је у шумама у околини Крагујевца било у великом броју.

Предшколска установа „Нада Наумовић“ се налази у улици Саве Ковачевић, 30 у Крагујевцу. Адреса сајта је www.nadanaumovic.rs, а e-mail: info.centar@nadanaumovic.rs Предшколска установа пружа услуге у 9 објеката (јаслице и вртићи) и 27 умрежених простора при основним школама на градској, приградској и сеоској средини у којима се реализује припремни предшколски програм у трајању од 4 сата.

Предшколска установа је почела са радом 1948. године са неколико група деце. Од тада до данас, израсла је у васпитно-образовну установу која под својим окриљем има 9 објеката у различитим деловима Града.

Од свог настанка је тежила усавршавању васпитно-образовног рада; пратећи нове методичке, педагошке и друштвене тенденције, данас је модерна установа која, у складу са развојним потребама и могућностима деце, интересима родитеља и друштва као целине, доприноси остваривању општег и јединственог образовања и васпитања. Установа носи име народног хероја Наде Наумовић. Рођена је 22. априла 1922. у Крагујевцу. Била је учесница у Другом светском рату. На месту њеног стрељања подигнут је споменик Бола и Пркоса

УПИС ДЕЦЕ

Упис деце обавља у складу са Правилником о начину, критеријумима и поступку пријема деце у Установу.

Цена смештаја утврђује се од стране оснивача-града Крагујевца.

Права и обавезе корисника и установе регулисана су уговором који се склапа приликом уписа детета у вртић

Вртић „Бамби“ налази се у центру града. У вртићу бораве деца од 3-7 година. У близини вртића је ОШ „Светозар Марковић“, Градска библиотека, Дечије позориште, Спортска хала „Језеро“, Скупштина Града.

Локација вртића дозвољава коришћење простора за боравак деце и дружење на језеру „Бубањ“. Окружење повољно учествује на креирање предшколског програма вртића кроз отворену сарадњу у виду посета представама, дружењем деце у школи.

Контакт телефон: (034)335-058, e-mail: bambi@nadanaumovic.rs

Вртић „Лептирић“ налази се у центру града. Није наменски изграђен, већ је простор вртића адаптиран. У близини вртића се налази Велики парк, ПМФ, акваријум, Дечија библиотека. Васпитачи остварују квалитетну сарадњу са ОШ „Радоје Домановић“, Музичком школом, ОШ „21.октобар“.

Контакт телефон: 334-039, e-mail: leptiric@nadanaumovic.rs

Вртић „Наша радост“ није наменски изграђен, већ је простор адаптиран. Својим изгледом оплеменио је окружење. Двориште је адаптирано изградњом летње учионице. Близина Великог парка деци вртића даје могућност разноврснијег креирања времена пороведеног на отвореном простору.

Остварују добру сарадњу са ОШ „Радоје Домановић“, Музичком школом и другим институцијама у окружењу. Честа су дружења са децом и васпитачима вртића „Лептирић“. Контакт телефон: 334-310, e-mail: nasaradost@nadanaumovic.rs

Вртић „Полетарац“ налази се у насељу Аеродром. У окружењу постоје институције које имају значајан утицај на реализацију предшколског програма.. Остварују сарадњу са ОШ „Мирко Јовановић“ и ОШ „Свети Сава“, Месном заједницом, Домом здравља, спортским клубом „Сушица“- рекреативне игре, библиотеком. Полетарац је наш највећи вртић.

Контакт телефон: 370-041, e-mail: poletarac@nadanaumovic.rs

Вртић „Лане“ налази се у насељу Бубањ. У близини вртића је Градска библиотека, месна заједница Бубањ, Дечије позориште, ОШ „Радоје Домановић“ и ОШ „21.октобар“. Пошто деле исто двориште, спроводи се интензивнија сарадња са децом и запосленима вртића „Сунце“.

Контакт телефон: 334-368, e-mail: lane@nadanaumovic.rs

Вртић „Сунце“ налази се у насељу Бубањ. У близини вртића је Градска библиотека, месна заједница Бубањ, Дечије позориште, ОШ „Радоје Домановић“ и ОШ „21.октобар“. Пошто деле исто двориште, спроводи се интензивнија сарадња са децом и запосленима вртића „Лане“ Један је од најновијих објеката Установе.

Контакт телефон: 372-980, e-mail: sunce@nadanaumovic.rs

Вртић „Црвенкапа“ се налази у насељу Бубањ, у непосредној близини Градског зеленила. Захваљујући хуманитарној акцији „Велико срце“, ЕФГ банке и фонда Ане и Владе Дивца у дворишту вртића је обновљено игралиште за децу.

Контакт телефон: 370-149, e-mail: crvenkapa@nadanaumovic.rs

Вртић „Цветић“ је почео са радом 01.09.2010. и то је најмлађи вртић наше Установе. Налази се у насељу Денино брдо. Вртић има велико ограђено двориште, опремљено справама које деци, током боравка, пружају могућност за истраживачке и стваралачке игре.

Контакт телефон: 370-041, e-mail: cvetic@nadanaumovic.rs

Вртић „Аутић“ је почео са радом 8. октобра 2014. године. Смештен је у кругу фабрике ФАС-а у улици Косовској бр. 4. Просторије у вртићу распоређене су на три спрата, На другом спрату налази се велики простор предвиђен за окупљање великог броја деце, две радне собе, заједничка просторија и приручна кухиња. На трећем и четвртном спрату смештено је пет група, заједничке просторије и приручне кухиње. Вртић располаже двориштем од 9.000м² у којем се налазе справе намењене деци.

Контакт телефон: 331-511, e-mail: autic@nadanaumovic.rs

3.2. Организациона структура установе

3.2.1 Обим основне делатности и радно време установе

Предшколска установа „Нада Наумовић“ се налази у улици Саве Ковачевић, 30 у Крагујевцу. Адреса сајта је www.nadanaumovic.rs, а e-mail: info.centar@nadanaumovic.rs

Радно време установе је сваког радног дана од 5:00 до 20:00.

Радно време Установе је прилагођено радном времену корисника услуга. Рад се одвија у једној смени свих 12 месеци у години без прекида у било којем вртићу.

Припремни програм се одвија 4 сата дневно.

Преглед наменски грађених објеката по врстама, броју, капацитету (број места за рад у једној смени), површини дворишта и адреси (табела 2):

	Назив објекта	Капацитет		Површина објекта	Површина дворишта	А Д Р Е С А
		Број група	Број Деце			
1.	Аутић	8	169	1541	9000	Косовска 4
2.	Бамби	5	132	1360	3696	Саве Ковачевић 30
3.	Лане	6	163	903	1050	Црвене заставе 3А
4.	Лептирић	7	188	400	651	Карађорђева 22
5.	Наша радост	6	29	635	1620	Милована Гушића 14
6.	Полетарац	21	523	2769	2000	Незнаног јунака 8
7.	Сунце	5	150	450	1050	Црвене заставе 3Б
8.	Цветић	5	134	500	1485	Цветна 6А
9.	Црвенкапа	13	317	1486	3561	Светозара Марковића 116
УКУПНО		76	1505	10544м²	24114м²	

табела 2

Преглед других простора за рад са децом (табела 3):

	НАЗИВ ПРОСТОРА	КАПАЦИТЕТ
1.	ОШ“Н.Н.Недељковић“ Вињиште	30
2.	ОШ“С.Младеновић“ Пајазитово	30
3.	ОШ „Драгиша Михајловић“ – Станово	60
4.	ОШ „Драгиша Михајловић“ – Мале Пчелице	60
5.	ОШ“С.Марковић“ Велике Пчелице	30
6.	ОШ „Наталија Нана Недељковић“ – Грошница	30
7.	ОШ „Наталија Нана Недељковић“ - Велико Поље	60
8.	МЗ „Корићани“	30
9.	ОШ „Драгиша Луковић Шпанац“ – Белошевац	60

10.	ОШ „Сретен Младеновић” - Десиминовац	30
11.	ОШ „Драгиша Луковић Шпанац“ – Баљковац	20
12.	ОШ „Јован Поповић“ – Шумарице	30
13.	ОШ „Јован Поповић“	30
14.	ОШ „21 октобар“	30
15.	ОШ „Сретен Младеновић“ – Горње Јарушице	30
16.	ОШ „Сретен Младеновић“ – Ресник	30
17.	ОШ „Светозар Марковић“ – Горња Сабанта	30
18.	Школа са домом за децу оштећеног слуха	30
19.	ОШ „Срете Младеновић“ – Лужнице	30
20.	ОШ „Радоје Домановић“	30
21.	ОШ „Сретен Младеновић“ – Церовац	30
22.	ОШ „21 октобар“ – Рогојевац	30
23.	ОШ „Светозар Марковић“ – Јовановац	30
24.	ОШ „Срете Младеновић“ – Нови Милановац	30
25.	ОШ „Јован Поповић“ – Драча	30
26.	ОШ „21 октобар“ – Добрача	30
27.	ОШ „Јован Поповић“ – Дивостин	30

Табела 3

Формиране групе у години пред поазак у школу у четворчасовном трајању

	НАЗИВ ПРОСТОРА	Број деце
1.	ОШ „Драгиша Михајловић“ – Станово	23
2.	ОШ „Драгиша Михајловић“ – Мале Пчелице	18
3.	ОШ „Наталија Нана Недељковић“ – Грошница	8
4.	ОШ „Наталија Нана Недељковић“ - Велико Поље	24
5.	ОШ „Драгиша Луковић Шпанац“ – Белошевац	35
6.	ОШ „Сретен Младеновић” - Десиминовац	14
7.	ОШ „Драгиша Луковић Шпанац“ – Баљковац	5
8.	„Бамби“	25
9.	„Полетарац“	38
10.	ОШ „Јован Поповић“ – Шумарице	14
11.	ОШ „Јован Поповић“	21
12.	ОШ „21 октобар“	17
13.	ОШ „Сретен Младеновић“ – Горње Јарушице	6
14.	ОШ „Срете Младеновић“ – Лужнице	7
15.	ОШ „Радоје Домановић“	16
16.	ОШ „Сретен Младеновић“ – Церовац	7
17.	ОШ „Јован Поповић“ – Драча	5

Табела 4 *подаци се односе на 2021/2022

3.2.2. Табеларни приказ организационе структуре установе према врсти облика и програма, броју и структури васпитних група, временској организацији ои месту реализације

Предшколска установа обезбеђује, кроз свој рад, остваривање следећих функција: васпитно-образовни рад, негу, превентивно-здравствену заштиту, исхрану и социјалну функцију. Ове функције остварују се кроз следеће облике рада са децом:

- Целодневни – за децу: основе програма са децом неге и васпитања деце од 6 месеци до 3 године, основе програма предшколског васпитања и образовања са децом од 3 до поласка у школу, где где су укључене васпитне групе у години пред полазак школу
- васпитне групе у години пред полазак у школу у четворочасовном трајању

Преглед свих облика рада

Редни бр.	НАЗИВ ВРТИЋА	ОБЛИЦИ РАДА				
		ЦЕЛОДНЕВНИ			ЧЕТВОРОЧАСОВНИ ППП	
		ЈАСЛЕ	ВРТИЋ	ППП	У СЕДИШТУ	ВАН СЕДИШТА
1.	БАМБИ		✓	✓	✓	✓
5.	ЛАНЕ	✓	✓	✓		
6.	ЛЕПТИРИЋ		✓	✓		✓
7.	НАША РАДОСТ	✓	✓	✓		✓
9.	ПОЛЕТАРАЦ	✓	✓	✓	✓	
10.	СУНЦЕ		✓	✓		
11.	ЦВЕТИЋ	✓	✓	✓		✓
13.	ЦРВЕНКАПА	✓	✓	✓		✓
14.	АУТИЋ	✓	✓	✓		

Табела 5

3.2.3. Кадар- структура

Квалификациона структура и структура 40 – часовне радне недеље

Број и квалификациона структура запослених радника је усаглашена са нормативима кадрова, Законом о основама система васпитања и образовања и важећим подзаконским актима.

Структура и распоред обавеза у оквиру 40-часовне радне недеље регулише се Годишњим планом.

Назив	Опис послова	Структура радног времена
ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА ЗА ПЕДАГОШКИ РАД	организација и координација рада стручне службе	10 сати
	издавање радних налога у домену струке	17 сати

	праћење реализације програма и планова рада Установе	10 сати
	израда програма и планова	3 сата
	УКУПНО:	40 сати недељно
СТРУЧНИ САРАДНИК ПЕДАГОГ	Рад са децом, васпитачима, родитељима, сарадницима	30 сати
	Планирање и програмирање васпитно-образовног рада	2,5 сата
	Праћење и вредновање васпитно-образовног рада	2 сата
	Рад у стручним органима и тимовима	2 сата
	Сарадња са надлежним установама, организацијама, удружењима и јединицом локалне самоуправе	1 сат
	Вођење документације, припрема за рад и стручно усавршавање	2,5 сата
	УКУПНО:	40 сати недељно
СТРУЧНИ САРАДНИК ПСИХОЛОГ	Рад са децом, васпитачима, родитељима, сарадницима	30 сати
	Планирање и програмирање васпитно-образовног рада	2,5 сата
	Праћење и вредновање васпитно-образовног рада	2 сата
	Рад у стручним органима и тимовима	2 сата
	Сарадња са надлежним установама, организацијама, удружењима и јединицом локалне самоуправе	1 сат
	Вођење документације, припрема за рад и стручно усавршавање	2,5 сата
	УКУПНО:	40 сати недељно
СТРУЧНИ САРАДНИК ПЕДАГОГ ЗА МУЗИЧКО	Рад са децом, васпитачима, родитељима, сарадницима	30 сати
	Планирање и програмирање васпитно-образовног рада	2,5 сата
	Праћење и вредновање васпитно-образовног рада	2 сата
	Рад у стручним органима и тимовима	2 сата
	Сарадња са надлежним установама, организацијама, удружењима и јединицом локалне самоуправе	1 сат
	Вођење документације, припрема за рад и стручно усавршавање	2,5 сата
	УКУПНО:	40 сати недељно

СТРУЧНИ САРАДНИК ПЕДАГОГ ЗА ФИЗИЧКО	Рад са децом, васпитачима, родитељима, сарадницима	30 сати
	Планирање и програмирање васпитно- образовног рада	2,5 сата
	Праћење и вредновање васпитно- образовног рада	2 сата
	Рад у стручним органима и тимовима	2 сата
	Сарадња са надлежним установама, организацијама, удружењима и јединицом локалне самоуправе	1 сат
Вођење документације, припрема за рад и стручно усавршавање	2,5 сата	
	УКУПНО:	40 сати недељно
ВАСПИТАЧ У ЦЕЛОДНЕВНОМ ПРОГРАМУ	непосредан рад са децом	30 сати
	планирање и програмирање васпитно- образовног рада	2 сата
	праћење и документовање развоја и напредовања	1 сат
	вођење документације	1 сат
	сарадња са породицом	1 сат
	сарадња са локалном заједницом	1 сат
	стручно усавршавање	1 сат
	рад у стручним органима и тимовима	1 сат
	уређење васпитне средине	1 сат
културна делатност	1 сат	
	УКУПНО:	40 сати недељно
ВАСПИТАЧ У ЧЕТВОРОЧАСОВН ОМ ПРОГРАМУ	непосредан рад са децом	20 сати
	планирање и програмирање васпитно- образовног рада	4 сата
	праћење и документовање развоја и напредовања	3 сата
	вођење документације	3 сата
	сарадња са породицом	2,5 сата
	сарадња са локалном заједницом	1,5 сат
	стручно усавршавање	1 сат
	рад у стручним органима и тимовима	1 сат
	уређење васпитне средине	2,5 сата
културна делатност	1,5 сат	
	УКУПНО:	40 сати недељно
МЕДИЦИНСКА СЕСТРА ВАСПИТАЧ	непосредан рад са децом	30 сати
	планирање и програмирање васпитно- образовног рада	2 сата
	праћење и документовање развоја и напредовања	1 сат
	вођење документације	1 сат
	сарадња са породицом	1 сат

	сарадња са локалном заједницом	1 сат
	стручно усавршавање	1 сат
	рад у стручним органима и тимовима	1 сат
	уређење васпитне средине	1 сат
	културна делатност	1 сат
	УКУПНО:	40 сати недељно
ПЕДАГОШКИ АСИСТЕНТ	Пружање помоћи и подршке деци	20 сати
	Планирање, програмирање и евиденција	
	васпитно-образовног рада	7 сати
	Рад са родитељима	10 сати
	Стручно усавршавање	2 сата
	Учешће у раду стручних органа	1 сат
	УКУПНО:	40 сати недељно

3.2.4. Језик на којем се остварује васпитно-образовни рад

У свим групама установе језик на којем се остварује васпитно-образовни рад је српски језик.

3.2.5. Култура установе

МИСИЈА

„Деца и одрасли заједно развијају програм заснован на компетенцијама и односима дијалога, уважавања, поверења и властите укључености“

МОТО

„Вртић је ту и звезде су изнад породице и дају нам љубав“

4. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО РЕАЛНОГ ПРОГРАМА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

4.1. Програм васпитно-образовног рада са децом као израњајући програм заједничког живљења

Предшколска установа је жив систем који се мења и развија. Развијање реалног програма васпитно-образовног рада је једна од промена на нивоу васпитних група/установи. Промене којима тежимо су усмерене на промену културе, вођене су изнутра а не споља, аутентичне јер се не могу унапред обликовати, промене су одраз онога што чинимо и радимо а не онога што мислимо, дешавају се на различитим нивоима, промене у којима грешке сагледавамо као прилике за учење и промену односа свих актера кроз заједничко учење.

Предшколски програм је основ за развијање реалног програма вртића/васпитне групе, различитих програма у установи, за израду критеријума за праћење и вредновање квалитета предшколског васпитања и образовања и унапређење.

Предшколски програм установе „Нада Наумовић“ има за циљ да практичарима служи као полазиште и повод за разумевање и преиспитивање праксе развијања програма.

Реални програм вртића/ васпитне групе настаје и гради се у реалном контексту на нивоу васпитних група. Контекст васпитно образовног рада одређен је : културом и структуром вртића, простором, ужом и широм заједницом, вршњацима , одраслима и породицом. Како је свака васпитна група аутентична и одређена контекстом тако је и је реални програм који настаје аутентичан. Није могуће да буде унапред задат нити дефинисан, већ се гради кроз заједничко учешће свих учесника васпитно- образовног рада а обликује контекстом у којем јесте. Планирање и деловања васпитача засновано је на концепцији Основа програма.

Програм настаје и гради се кроз заједничко учешће деце и одраслих , вођен односима, у ситуацијама и догађајима у којима деца и одрасли препознају смисао. Васпитач и деца вођени заједничким смислим улазе у заједничко истраживање, учење и разумевање себе и света који га окружује. Циљ програма ПВО је подршка добробити детета – капацитет успешног персоналног и интерперсоналног функционисања и испољавања људских потенцијала за развој. Сагледава се кроз три димензије: персоналну, делатну и социјалну. Реални програми биће усмерени на процес развоја дугорочних циљева као базичних компетенција: способност саморегулације, симболичко изражавање, социјална и емоционална компетентност, позитиван идентитет, а не на краткорочне исходе и постигнућа.

Временска и просторна организација обликује положај детета у програму и зато се решења за рутине прилагођавају и јесу део програма.

У разумевању добробити водићемо се питањима : шта је за дете програм и шта је добробит за дете у реалном програму васпитне групе?

ОДНОСИ

Дете доживљава свет кроз односе које успоставља и развија са одраслима, вршњацима, физичком и социјалном средином. Односи су, поред делања , покретачи дечијег развоја и учења. Осећај сигурности проистиче из односа поверења и предвидљивости. Дете ће се осећати сигурно ако је прихваћено, усклађено са другима. Континуитет односа детета је однос који успоставља са њему блиским особама и подразумева усклађеност односа у различитим окружењима (у породици и вртићу) и повезаност различитих искустава са животом детета и породице (животни контекст). Дете од рођења развија вештине и компетенције за учешће. Одрасли треба да омогуће и подрже учешће детета на начин који је одређен његовим претходним искуствима, потребама и интересовањима, правом на избор и могућностима да утиче на ситуације и догађаје. Одрасли ће градити односе са децом ако буду : укључени, одржавају баланс и уважавају (поштују и разумеју) дете. **Питања којима ћемо се бавити у развијању реалног програма су: како креирамо окружење које подржава учешће деце , како разумем дечију перспективу и како прихватам , поштујем и уважавам дете као вредно по себи?**

ДЕЛАЊЕ

Дете учи сопственим чињењем и учешћем у заједничким активностима са вршњацима и одраслима у реалним ситуацијама. У вртићу делање обухвата : игру, животно – практичне ситуације и ситуације планираног учења. Делање се базира на

интегрисаном приступу учењу. Интергисан приступ учењу омогућава деци да уче кроз јединство својих мисли, осећања и онога што практично испробавају у конкретној ситуацији. Интергисано учење је повезано смислом који у учењу проналази дете, наспурот издвојених садржаја. Да би омогућили интегрисано учење васпитач обезбеђује средину за учење која је инспиративна и провокативна деци за истраживање и обезбеђује учешће деце у заједничким активностима са вршњацима и одраслима у вртићу и локалној заједници. Важно је да препознамо и подржимо учење из перспективе детета (смисленост и сврха). **Питање: како препознајемо интегрисано учење у пракси?**

ИГРА

У игри дете представља своје искуство као замишљено а своје окружење и своје поступке прилагођава тој замисли. Игра је начин приступа стварности. Кроз игру се остварују све димензије добробити: осећати се, бити, моћи и умети. Игра је заснована је на игровном обрасцу: добровољност, иницијатива, преговарање, отвореност, преиспитивање. У игри дете гради идентитет и односе, истражује и реконструише знања, ствара симболе, ужива и радује се.

У зависности од типа (отворена, проширена и вођена) игре подршка васпитача је различита.

Игра у дете гради свој однос према себи и другима и свету који га окружује. Она је највиша форма истраживања, па се тако не може поставити граница између игре и планираних ситуација учења.

Улоге васпитача у отвореној игри је подршка игри кроз праћење шта се деца играју, обезбеђивање различитих материјала, реорганизовање простора, обезбеђивање довољно времена за игру, разумевање контекста игре.

Улоге васпитача у проширеној игри је заједничко играње са децом, преузимање улоге, коришћење невербалне комуникације, користи различите материјале и израђује реквизите за игру, предлаже алтернативе за проширивање игре, помаже деци да се укључе у игру увођењем креативних улога или коришћење материјала на одређени начин, записује / документује сценарио игре, помаже деци да се договоре око улога и наставе игру.

Улоге васпитача у вођеној игри су да иницира, учествује и усмерава игру, договара са децом и обезбеђује да се не наруши игровни образац. **Питања: Како препознајемо дечију иницијативу? Како обезбеђујемо видљивост добробити у дечијој игри и коме је видљиваи?**

ЖИВОТНО-ПРАКТИЧНЕ СИТУАЦИЈЕ

Живот деце и одраслих на нивоу васпитних група су различите свакодневне ситуације: рутине, ритуали и аутентичне ситуација у вртићу и ван њега у којима учествују деца. Оне су део реалног програма васпитне групе.

Рутине су свакодневне устаљене активности у васпитној групи: обедовање, одмор, нега и одржавање хигијене, боравак напољу, сређивање простора. Рутине су важне ситуације учења и грађења односа са децом и одраслима. Стога ћемо планирати довољно времена у рутинама и препознати значај рутине, важност нашег понашања према деци и питати се : **шта поручујемо деци у одређеној рутини?**

Ритуали су устаљени обрасци који су везани за конкретну ситуацију (долазак или одлазак из вртића, прослава рођендана, добродошлица новим члановима, празнични ритуали). Ритуали подстичу зачудност код деце и зато је важно да васпитачи негују ритуале који већ “живе“ у групи и помажу деци да изграде нове.

Аутентичне ситуације у васпитним групама и породици су догађаји који су непредвидиви или не тако чести у вртићу (уређење дворишта), свакодневна ситуација у групи деце (разговор, грађење пријатељства, учешће у неком догађају у локалној заједници) или дешавања у породици (рођендан, излет..)

ПЛАНИРАНЕ СИТУАЦИЈЕ УЧЕЊА

У развијању реалног програма васпитач се руководи концепцијом Основа програма, контекстом и принципима развијања реалног програма.

Принципи развијања реалног програма: принцип усмерености на односе, принцип животности, принцип интегрисаности, принцип аутентичности, принцип ангажованости и принцип партнерства. Принципи су оријентир у развијању, преиспитивању и праћењу програма и важно је да буду видљиви кроз све што се ради у програму.

Планирање кроз тему/пројекат је једна од стратегија васпитача у развијању реалног програма. Тема/пројекта је „продубљено“ истраживање тематике која је деци смислена за истраживање. **У овом кораку бавићемо се питањима: Зашто мислимо да је одређена тема смислена за децу, шта их инспирише да уче и истражују?**

У раду на теми/пројекту важно је да подржимо дечије идеје и размишљања. Провокација васпитача је истовремено прилика за учење и васпитача и деце. Провокација подржава децу у продубљеном бављењу сопственим идејама, концептима и мишљењима. Улога васпитача је да омогући деци учење које је за њих смислено, засновано на доживљају деце и њиховој упитаности, да охрабри децу да изразе своје идеје на различите начине у односу са вршњацима и одраслима, да подржава децу у изборима. Од велике важности је модел васпитача који је спреман да се пита и истражује заједно са децом, прати децу и проширује њихова сазнања, искуства, планира материјале и средства. Тема/пројекат се планира само неколико корака унапред. Може трајати од неколико дана до неколико недеља што зависи од узраста деце, подстицаја за истраживање које осмишљава васпитач и ресурса у окружењу. Разлике у пројектима могу бити у односу на узраст деце, али постоје заједничке карактеристике на основу којих се може говорити да се кроз тему/пројекат развија интегрисан приступ учењу. Планирана ситуација учења увек започиње са намером да деца и васпитач нешто истраже. Планиране ситуације учења и игра, као и сви делови дана у вртићу су прилике за истраживање и учење, чиме се гради интегрисан приступ учењу (не искључиво појединачна активност). Трагање за одговорима, учење деце и одраслих је аутентично јер је вођено смислом и заједничким учешћем (на супрот брзог и успешног одговора, решења)

Простор треба да позива децу истраживање. Повод може бити неки доживљај, предмет који је дете донело, актуелни догађај. Пажљивим праћењем и слушањем деце, њихове упитаности и онога што налазе као смислено води ка следећем кораку – уношењу провокације. Провокација је одговор васпитача на дечије претходно искуство, догађај. Она је покретач учења. **Питања којима ћемо се бавити: Које су функције простора? Како обезбеђујемо видљивост примене принципа у пракси?**

Планирање и документовање

Планирање је заједнички оквир, предлог деце и васпитача који се мења и допуњују. Не може бити унапред задат за дужи временски период. Он настаје из заједничког истраживања (корака) деце и васпитача, породице и других одраслих. Стратегија развијања реалног програма је заједничко развијање програма кроз: охрабривање деце, консултовање са децом, моделовање , подупирање и проширивање. Васпитач документује своје планирање у обрасцу за план који надограђује током процеса развијања теме/пројекта.

План садржи:

- Оријентациони назив теме/пројекта
- Кратко образложење како је до покретања теме/пројекта
- Датум почетка и краја
- Наводи извора сазнања за васпитача везаних за тему/пројекат
- Потребну опрему и материјале
- Идеје за активност са децом
- Потребне ресурсе
- Учешће породице и других учесника
- Места у локалној заједници као места учења

Питање којим ћемо се бавити: Како разумемо стратегије развијања реалног програма?

Праћење, документовање и вредновање програма

Стратегије васпитача је праћење кроз документовање које обухвата:

1. праћење учења и развоја детета
2. праћење развоја програма

1.Праћење учења и развоја детета се прати и документује кроз дечији портфолио (јаке стране детета, перспектива, активности, начини пружања подршке). Индивидуални портфолио садржи: приче за учење, продукти и искази детета, фотографије, видео записи. Сврха праћења је разумевање дететовог учења и развоја и пружање сталне подршке добробити детета.

Функција: богатство и различитост дечијих идеја и начина како виде и разумеју себе и свет; да се осећају прихваћено и уважено када виде да се документује они што деца истражују и стварају , о чему размишљају; да има прилику да се враћа различитим ситуацијама учења, тумачи и дели са вршњацима и одраслима;

2.Праћење развоја програма је праћење квалитета програма.

Функција: критичко преиспитивање усклађености реалног програма са концепциом Основа програма; развијање рефлексивног приступа кроз преиспитивање односа уверења и праксе; преиспитивање стратегија које се користе и развијању програма; да се промовише програм у друштвеној заједници и подстакне на учешће.

Развијање програма кроз теме/пројекте документује се кроз пројектни портфолио који садржи : план васпитача о развијању теме/пројекта и причу о теми/пројекту.

Документовање : почетни и процесни панони, панели, инсталације омогућавају видљивост развијања програма и и заједничко учешће деце и одраслих. Важно је да се налазе у заједничким просторима који деца свакодневно користе и у њима бораве. Панели су

делови зидова, а инсталације фигуре у простору које су настале као продукт или део теме/пројекта.

Срха документовања у програму је : размена са другим учесницима у програму, саморефлексија у развојању програма и рефлексија са колегама, децом и родитељима; планирање и развијање програма.

Прича о теми/пројекту је аутентичан наратив васпитача о томе како је започео пројекат, како се развијао и зашто, аутентични начини истраживања деце. Има своју структуру и оквир и представља део педагошке документације.

4.2. Врсте програма и услуга

У циљу унапређивања квалитета васпитно-образовног рада, ширења разноврсности понуде програма, облика рада и услуга и повећања обухвата деце, предшколска установа остварује и различите облике и програме у функцији остваривања неге, васпитања и образовања деце, одмора и рекреације, пружања подршке породици, неговања језика и културе националне мањине, а према утврђеним потребама и интересовањима деце и породица и специфичностима локалне заједнице.

Ближе услове за остваривање облика и програма из става 2. овог члана прописује министар, у складу са законом.

4.2.1. *Превентивно-здравствена заштита и исхрана деце*

Програм превентивне здравствене заштите обухвата мере и задатке које произилазе из Правилника о ближим условима и начину остваривања неге и пзз деце у Предшколској установи(сл.гл.РС бр.112/2017), који важи за све ПУ Србије.

Циљ:Обезбеђивање потребних услова за правилан психофизички развој детета, који се постиже реализацијом прописа које уређује област предшколског васпитања и образовања и прописа које уређује област здравства. Све прописе спроводити организовано континуирано у циљу правилног развоја и заштите здравља деце.

Задаци превентивне здравствене заштите:

- Основни задатак и приоритетни задатак рада у спровођењу превентивно- здравствене заштите у Предшколској установи је подршка развоја здравих стилова живота код деце и здравствено- васпитни рад са родитељима, односно старатељима деце, у циљу очувања и унапређивања здравља и правилног раста и развоја деце. Здравствено васпитање обухвата низ активности који имају за циљ промоцију здравља и унапређење здравствено-васпитног рада са децом предшколског узраста, васпитним особљем и родитељима, односно старатељима.

- Планиране активности реализоваћемо кроз програм васпитања за здравље деце „Здрав вртић“, који је намењен деци узраста од 3 год.до поласка у школу. Планирани садржаји биће усклађени са Новим основама. Програм „Партнерством до здравља“ намењен је свима који прате и утичу на здравље и одрастање деце од 6 мес. До 3 год. а то су : медицинске сестре- васпитачи и родитељи. Програм „Превентивом до здравља“ намењен је едукацији запослених из Установе. Активности из Календара здравља имају за циљ промоцију здравља у локалној заједници.

-Дневна контрола здравственог стања деце (праћење општег стања и понашање детета у васпитној групи,правовремено реаговање на промене, издвајањем детета и позивање

родитеља, односно надлежне здравствене установе, праћење општег изгледа детета (преглед косе, видљивих слузокожа, преглед на вашљивост, праћење хигијене одевног рубља, мерење телесне температуре по потреби, телесне тежине и телесне висине, присуства знакова које упућују на могућа постојања занемаривања, злостављања и друго. Основне мере које медицинска сестра- сарадник спроводи код промене општег стања детета у јаслама, односно вртићу су :

- у случају промене у општем стању детета
- у стању виталне угрожености детета
- у случају физичког повређивања
- остале ситуације : преосетљивост на лек, намерницу, храну, убод инсекта...код детета са хроничном незаразном болести или са инвалидитетом, у случају појаве вашљивости, у случају сумње на појаву заразне болести итд...

Дневни увиди у хигијенски статус детета подразумева:

непосредни увид у хигијену косе, видљивих слузокожа и коже, хигијену одеће и обуће, на пријему или у току дана . Спровођењем програма неге деце по узрасним групама (хигијена косе, видљивих слузокожа и коже, хигијена обуће и одеће, одржавање дневне хигијене тела, лица и руку, одржавање носних шупљина, посебно код деце до 12 месеци,- поступку прања руку, пресвлачења, одлагања прљавог рубља, као и праћење и подршка осамостаљивања деце у процесу одржавања личне хигијене и исхране).

-Обезбеђивање хигијенско санитарних услова-хигијенско епидемиолошких мера које се планирају на дневном, недељном,месечном и годишњем нивоу и друге хигијенско епидемиолошке мере у складу са законом (одржавање хигијене, температуре, проветрености, дезинфекције, дезинсекције, дератизације, хигијенске исправности допремања и сервирања хране, личне и опште хигијене запослених, дистрибуција чистог и прљавог постељног рубља и пелена, посебна лична хигијена руку и употребе радне одеће и обуће).

О спровођењу превентивне здравствене заштите у предшколској установи води се прописана здравствена документација и извештаји (здравствени лист детета, вакцинални статус, свеска рада, свеска интервенција, свеска евиденција о присуству заразних болести, фреквенција обољевања и др.) Извештаји се достављају надлежном Институту за јавно здравље, на начин прописан законом.

Годишњим планом рада Предшколске установе за текућу радну годину утврђује се место, време, начин и носиоци остваривања програма.

Правилна исхрана је предуслов доброг здравља. Исхрана у Предшколској установи представља значајан фактор социјализације детета при чему је навика храњења један од покушаја у поступно сложеном процесу осамостаљивања детета. Заснива се на примени одговарајућих норматива, који чине основ правилног планирања, организовања и контроле исхране омогућујући обезбеђивање адекватних нутритивних потреба деце, заснованих на принципима правилне исхране:

- рационална исхрана – обезбеђује адекватан енергетски унос у односу на узраст, а представља однос између количине унете хране, односно енергије коју та храна ослободи и потрошње енергије за одвијање физиолошких процеса организма и физичку активност;
- оптимална храна – добро избалансирана, која обезбеђује све хранљиве састојке у одређеним количинама;

- разноврсна исхрана – дневна заступљеност свих група намирница, при чему предност треба дати биолошки вредним намирницама, разноврсна јела без честог понављања;
- сезонска исхрана – заступљеност намирница по сезонама;
- уравнотежена исхрана – дневни ритам обеда, у одређеним временским размацама.

Исхрану планира и програмира дијететичар-нутрициониста, према Правилнику о нормативу друштвене исхране у установама за децу.

У састављању јеловника учествује Комисија за израду јеловника, коју именује директор. Комисија се окупља два пута месечно.

Исхрана деце је организована припремом оброка у централној кухињи у вртићу „Бамби“, одакле се оброци дистрибуирају у 9 објектата. Кухиња свакодневно припрема по 3 оброка за око 1400 оброка дневно.

4.2.2. Програм рекреативних активности

Програм рекреативних активности има за циљ остваривање рекреативне активности и одмор деце, пружање могућности за социјализацију, подстицање физичког раста и развоја, богаћење непосредног искуства о природи, као и осамостаљивање. Организују се у вишедневном трајању – рекреативни и једнодневном трајању – излети.

Задаци:

- Прилике за бригу о себи, сигурности и безбедности;
- Самосталност и иницијативност;
- Развијати осећај припадности групи;
- Подстицати развој психофизичких способности;
- Подстицати децу да брину и негују природну средину;
- Прилике за откривање природе;

Корисници рекреативног програма су деца предшколске установе.

Програм финансирају родитељи.

Понуда програма се добија тендером, одлуку о избору организатора доноси Савет родитеља Установе, а реализују га васпитачи и делимично организатори.

Извештај о реализацији, праћењу, вредновању и ефектима програма доставља се корисницима програма у писменој форми на крају реализације програма и чини саставни део извештаја Установе за текућу годину.

4.2.3. Програм социјалне заштите

Програм социјалне заштите (у даљем тексту програм) у предшколској установи „Нада Наумовић“ (у даљем тексту установа) уређује ближе начине остваривања подршке у овој области, полазећи од чињенице да је делатност предшколских установа много шира и комплекснија од образовно-васпитне.

Социјална заштита у предшколској установи остварује се у складу са прописима који ближе уређују област предшколског васпитања и образовања, социјалне заштите и породично-праве заштите.

Основно полазиште за израду Програма чине:

- Закон о основама система образовања и васпитања
- Закон о предшколском васпитању и образовању
- Закон о социјалној заштити
- Породични закон
- Правилник о ближим условима и начину остваривања социјалне заштите деце у предшколској установи
- Основи програма социјалног рада у предшколским установама
- Правилник о протоколу поступања у одговору на насиље, злостављање и занемаривање

Циљ остваривања социјалног рада у установи је да се обезбеди:

- допринос социјалној сигурности породице
- превенција социјалних проблема на раном узрасту деце
- подршка васпитном процесу
- целовит развој деце
- социјализација и укључивање деце у колектив иширу друштвену заједницу
- унапређење породичних односа
- ублажавање последица сиромаштва и социјалне искључености
- превенција и заштита од насиља, занемаривања и злостављања
- подршка инклузији деце са сметњама у развоју
- подршка надареној деци

Принципи социјалне заштите су:

- поштовање слободе, достојанства и интегритета личности
- уважавање индивидуалних и групних особености и разлика
- доступност без дискриминације и издвајања по било ком основу
- развијање креативности и потенцијала појединаца
- целовитост кроз уважавање развојних специфичности
- социјална правда
- солидарност

Социјално-заштитна функција у установи реализује се:

- на нивоу установе
- на нивоу васпитне групе
- у раду са запосленима
- у сарадњи са локалном заједницом

Социјално-заштитна улога спроводи се кроз рад са појединцем или групом.

Социјалним радом у предшколској установи применом практичних и теоријских знања:

- стварају се услови за остваривање и унапређење социјално заштитне функције предшколске установе,
- унапређује социјална сигурност, подршка и социјализација деце,

- стварају се услови за пружање једнаких шанси за сву децу за превазилажење друштвених разлика,
- стварају се услови за благовремену и систематску превентиву различитих тешкоћа код деце,
- развијају се садржаји који доприносе смањењу стигматизације,
- развијају се партнерски односи (деца, породица, установа, заједница)

4.2.4. Програм заштите деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Програмом заштите деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања ПУ „Нада Наумовић“ прописују се мере, садржаји, активности и начини њиховог спровођења с циљем најбоље заштите физичког и менталног здравља деце, њиховог безбедног окружења и квалитетног боравка у Установи.

Овај Програм У складу је са законским документима који регулишу ову област (Правилником о протоколу поступања у Установи у одговору на дискриминацију, насиље, злостављање и занемаривање) и представља полазиште за превентивно деловање у раду са децом и интервентно поступање у случајевима појаве насиља над децом у Установи.

Анализа стања

У свим радним јединицама ПУ „Нада Наумовић“ формиране су унутрашње заштитне мреже које чине представник Тима, руководилац и сестра на превентивној здравственој заштити. Сваки вртић има на улазу и ажурира пано овог Тима на коме си истакнути значајни подаци: имена чланова, координатора, важни телефони, а истакнути су и нови насиља. Чланови Тима упознати су са изменама и допунама Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на дискриминацију, насиље, злостављање и занемаривање (у даљем тексту Правилник).

Запослени и родитељи редовно се упознају са облицима насиља, нивоима насиља и начинима реаговања, као и радом Тима. На почетку радне године родитељи и новозапослени се упознају са Правилником, облицима и нивоима насиља.

Безбедна физичка средина за боравак деце је приоритет и стални задатак Установе.

Објекти у којима бораве деца и опрема су у задовољавајућем стању, пружају безбедан и пријатан боравак деце. Процена безбедности средине је свакодневна Процедура пријављивања проблема безбедности деце је јасно дефинисана. Тим Установе и вртића перманентно прати стање и врши анализу безбедности објеката и дворишта. Ургентни проблеми се одмах решавају, а ризична места адекватно обезбеђују. Остале активности на подизању безбедности деце, родитеља и запослених спроводе се по приоритету и у складу са материјалним могућностима,

Стручно усавршавање у овој области реализовано је кроз акредитоване семинаре која су похађали чланови Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања ПУ „Нада Наумовић“, а све у циљу подизања нивоа знања и вештина за боље разумевање и изградњу позитивних односа.

У свим вртићима наше Установе реализоване су превентивне активности на тему хуманизма и солидарности, а централна активност сваке године је активност под називом „Друг другу“.

Одговорност установе за безбедност деце

На основу Општег протокола за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања који је усвојила Влада РС у складу са Законом о ратификацији Конвенције УН о правима детета и Националним планом акције за децу у РС, у складу са специфичностима рада, установа је у обавези да у Годишњем плану рада дефинише Програм заштите од дискриминације, насиља и у складу са тим формира Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања (у даљем тексту : Тим за заштиту). Тим чине директор, секретар, стручни сарадник педагог и стручни сарадник психолог, а у рад Тима за заштиту повремено се могу укључити представници Оперативног тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, који чине по један представник сваког вртића, помоћник директора за педагошки рад, сарадник за унапређивање социјалне заштите, као и као и представник Савета родитеља.

Основни циљ програма рада Тима за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања је осигурати безбедне и оптималне услове за несметан живот, развој, напредак и боравак деце у предшколској установи од свих облика дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

У поступку прописивања мера, начина и поступка заштите и безбедности деце учествује Савет родитеља.

Приоритетни задаци чланова тима су:

- Представљање програма заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања запосленима у установи и родитељима-Тим за заштиту
- Презентација Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминативног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности (СЛ. Гласник РС, бр.65/2018)
- Координација израде и реализација програма програма заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања – превентивне и интервентне активности;
- Организују консултације у установи и процењују нивое ризика за безбедност деце прате и процењују ефекте предузетих мера у заштити деце.

Основни циљ Програма заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривање је унапређивање квалитета живота деце у вртићу применом мера превенције, ради стварања безбедне средине и мера интервенције у ситуацијама када се јавља дискриминација, насиље, злостављање и занемаривање.

Установа ће прописане мере спроводити на два нивоа:

- Превентивном
- Интервентном

Програм превенције утврђује се на основу анализе стања, сагледавању потреба учесника у образовању за додатном подршком, специфичности установе и резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе. Превентивним мерама и

активностима Установа ствара сигурно и постицајно окружење, негује атмосферу сарадње, уважавања и конструктивне праксе, развија позитиван систем вредности. Програм заштите деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања је операционализован у годишњем плану за текућу годину.

4.2.5. Подстицајно родитељство кроз игру

Овај пројекат има за циљ да ојача мрежу интегрисане подршке у области раног развоја деце кроз унапређење квалитета услуга подршке деци на раном узрасу, њиховим родитељима и старатељима. Једна од кључних стратегија за успостављање и ширење интегрисане подршке у области раног развоја деце је јачање компетенција практичара, која се заснива на квалитетним, одрживим и доступним видовима професионалног усавршавања. Програм се бави питањима зашто је игра толико важна за развој детета да баш њу стављамо у центар програма подршке раном развоју и учењу и квалитетном старању о детету. Шта све то подразумевамо под игром и шта су кључни чиниоци игре која јесте подстицајно искуство за дете. На који начин је респонсивно старање о детету повезано са игром, тачније приликама које одрасли (родитељи и старатељи) омогућују за дете да се игра, и кроз игру се развија и учи и која је то улога одраслог у игри. Програм има за циљ да васпитаче учини спремнијим да игру разумеју и препознају као суштински језик детета, као начин на који дете најбоље сазнаје о себи и свету око себе и важан је аспект разумевања раног развоја и значења подстицаја развоју

Наш задатак је да као практичари подржимо и родитеље у развоју таквих вештина, али и предуслов развоја квалитетне интеракције одраслог и детета у игри и уопште- оне која игру и интеракцију са родитељем чини незаменљивом приликом за развој и сазнавање у раном детињству.

4.2.6. Програм обуке за родитеље деце са развојним тешкоћама

За родитеље деце која имају развојне потешкоће, према потребама и интересовању родитеља, може се организовати циклус од 9 радионица како би се родитељи подржали у својим вештинама и стратегијама да подрже децу у свакодневном функционисању. Ове радионице води психолог наше установе, који је прошао обуку за реализацију овог програма који је подржан од стране Савеза удружења Србије за помоћ особама са аутизмом, организације Аутизам Спикс и УНИЦЕФ-а.

Теме које се обрађују на радионицама су следеће:

1. Како укључити децу у активности
2. Како задржати децу укључену у активностима
3. Помоћ деци при заједничком учешћу у игри и рутинским кућним активностима
4. Разумевање комуникације
5. Промовисање комуникације
6. Превенција проблематичног понашања, помоћ деци да остану укључена и у регулисаном емоционалном стању
7. Представљање алтернатива проблематичном понашању
8. Подучавање нових вештина у малим корацима и нивои помоћи
9. Решавање проблема и самопомоћ

4.2.7. Програм „Партнерством до здравља“

Овај програм намењен је свима који прате и утичу на здраво одрастање деце од 6 месеци до 3 године, а то су : медицинске сестре-васпитачи и родитељи. Теме које су обухваћене овим програмом су .

1. Значај имунизације- календар вакцинације
2. Најчешће инфекције код деце на јасленом узрасту- мере превенције
3. Телесна температура- прва помоћ код фебрилних конвулзија
4. Безбедност узимања оброка
5. Страна тела у дисајним путевима
6. Алергије код деце
7. Основни принципи неге и исхране деце по узрастним групама

4.2.8. Рана интервенција

Систем услуга раних интервенција гради и пружа подршку и ресурсе члановима породице и неговатељима да побољшају учење и развој деце кроз свакодневне активности и дневне рутине. У оквиру пројекта „Јачање система раних интервенција у Србији“, фаза 3, под покровитељством УНИЦЕФ-а и Фондације за отворено друштво, а у реализацији Београдског психолошког центра, постоји Тим за ране интервенција у граду Крагујевцу. Ране интервенције су међусекторске, трансдисциплинарне услуге и мере усмерене на породице . Намењене су породицама деце од 0-6 година које припадају приоритетним групама.

Принципи на којима се заснивају ране интервенције:

1. Услуга усмерена на породицу је приступ пружања услуга и заснована је на научним истраживањима.
2. Свака породица је јединствена, константа у животу детета и познају најбоље своје дете.
3. Породица сарађује са примарним пружаоцем услуга како би донела информисане одлуке у вези услуга и подршком које дете и породица примају.
4. У обзир се узимају снаге породица.
5. Породица идентификује снаге и ресурсе, бриге, приоритете и циљеве.
6. Породице су једне другима подршка , извор информација и искустава.
7. Пружаоци услуга граде вештине ефикасне комуникације са породицама кроз грађење односа и уважавања перспективе породице.

Тим чине стручњаци Развојног саветовалишта и ПУ „Нада Наумовић“ и ПУ „Ђурђевдан“. На нивоу наше установе чланови тима су психолог, медицинска сестра васпитач и педагог који су кроз обуке , супервизијске састанке и непосредну примену модела са породицама Крагујевцу развијали модел РИ. У установи се у пракси модел одрживости програма примењује у два вртића и као примена дела модела у раду са породицама.

У зависности од потреба детета и породице један од стручњака из тима је примарни пружалац услуга (ППУ) – који ће бринути да дете и породица добију подршку која им

треба. Стручњаци и породице највише постижу када сарађују током месечних кућних (онлајн) посета породици у њиховим дневним рутинама и у вртићу.

Процедуре које се спроводе од уласка у рану интервенцију су: сагласност родитеља, старатеља; РБИ интервју, Еко мапа, АЕПС, дефинисање циљева за дете и породицу, израда индивидуалног плана подршке породици (ИППП), праћење остварености циљева са породицом у породици и васпитачима у вртићу и транзиција.

4.2.9. Снажни од почетка

Установа је током новембра месеца 2020. године потписала Споразум о сарадњи са Центром за интерактивну педагогију и самим тим постала учесница пројекта „Снажни од почетка – дајмо им крила“. Пројектни тим чини 10-ро запослених из Установе који чине пројектни тим. Овај тим је прошао 4-дневну обуку за фасилитаторе која је имала за циљ Упознавање са циљевима, садржајем и методологијом „Програма за родитеље и децу „Снажни од почетка - дајмо им крила“.

У радној 2021/2022. години пројекат ће се реализовати са још 56 породица у периоду септембар – новембар када ће бити одржано 8 онлајн радионица.

Радионице су кроз дате теме добра подршка породицама које су у пројекту.

4.3. Физичко окружење

Простор вртића, унутрашњи и спољашњи најнепосредније осликава културу вртића. Нарочито су важни заједнички простори (холлови, ходници, терасе, дворишта) који су места сусретања вршњака и одраслих, прилика да деца користе све просторе током дана као и за игру родитеља и деце. Заједнички простор гради се кроз заједничко учешће деце и одраслих и тако одражавају њихово заједничко учешће. Питања: на које начине могу деца и одрасли имају прилике да заједнички учествује у простору, како и на који начин, шта све у простору вртића могу да радим и са ким и колико простор подржава добробит детета?

Простори у вртићима, радне собе у јаслицама и вртићу, сви други простори у вртићу имају своју функцију, а то је остваривање циља програма- подршка добробити детета. Структурирање простора према просторним целинама разликоваће се у јаслицама и вртићу. Није нужно да свака радна соба има све целине нити оне морају бити сталне. Осмишљавање просторних целина одређен је узрастом деце, самим простором и интересованосовањем деце и васпитача као и теме/пројекта у који су укључени. Просторне целине настају и мењају се заједно са децом уношењем материјала и средстава у циљу проширивања игре и истраживања. Спољашњи простори вртића такође треба да омогуће наставак игре и истраживања. Места у ужој локалној заједници су такође места на којима деца истражују и играју се. **Питање: како простор постаје инспиративан и осликава заједничко учешће? Видљивост промена у простору кроз принципе уређења простора?**

4.3.1. Опремљеност средствима за рад

А) Материјал за рад и стручна литература

На нивоу Установе постоји библиотека „Ризница“, која садржи приближно 1400 наслова.

У оквиру сваког вртића постоје мини библиотеке и литерарне целине које садрже литературу за децу.

Вртићи обилују структурираним и неструктурираним материјалима с` обзиром да васпитачи посвећују нарочту пажњу простору, његовом сталном реструктурирању, развијању, обогаћивању и осмишљавању.

Б) Аудио-визуелна средства

Установа поседује телевизор, ЦД плејер, ДВД, фото апарат, компјутер и штампач. Два вртића имају и апарат за пластифицирање. У вртићима такође постоје и мини линије и видео рекордери.

У свим вртићима је постављен видео- надзор. Установа има лап топове, пројекторе и платна, копиер апарат, фиксне и мобилне телефоне, телефакс, скенер, 2 бежична микрофона и један микрофон са сталком.

В) Технички апарати

У Установи се налази вешерај (вртић „Лане“) са машинама за прање веша, ваљцима за пеглање, сушилицама. Већина вртића има машине за прање веша, фрижидере, шпорете, пегле.

Г) Службена возила Установе:

Возило за доставу хране

Возило за потребе сервисирања

Путнички ауто

Важни телефони:

директор 335-074

секретар 332-706

рачуноводство 335-637

e-mail: info.centar@nadanaumovic.rs

интернет страница: www.nadanaumovic.rs

Д) Објекти за одмор и рекреацију деце

Предшколска установа „Нада Наумовић“ нема своје наменске објекте за одмор и рекреацију деце, већ се на основу расписаног тендера и одлуке Савета родитеља Установе, одлучује о месту организације одмора и рекреације деце сваке радне године.

Ђ) Објекти за припрему хране и исхрана

Исхрана деце у нашој Установи организована је по препорукама Светске здравствене организације и регулисана је Правилником о нормативу друштвене исхране деце у Установама за децу („Сл. Гласник РС“ бр. 39 од 25.11.2018.) .

Исхрана обезбеђује 75% дневног енергетског уноса. Припрема се у једној централној кухињи са 3500 obroka и дистрибуира у 9 радних јединица (табела 1)

Ред. бр.	Назив објекта	Капацитет објекта	Површина објекта	А Д Р Е С А
1.	Бамби	1800	320м ²	Саве Ковачевић 30

Табела 1

Намирнице које се користе у изради јела су строго контролисане од стране 333-Крагујевац и санитарне инспекције. У току је имплементација НАССР-стандарда о безбедности хране и квалитета, у процесу производње и дисрибуције готових јела, што нам закон налаже. Верификација тачности НАССР стандарда се врши сваке године.

ВРЕМЕНСКИ ПРИКАЗ ОБРОКА	
08.00 – 08.45	Доручак (осамостаљивање деце у бризи о себи – прање руку, постављање стола, самопослуживање при јелу и поспремање стола)
10.45-11:30	Ужина (осамостаљивање деце у бризи о себи – прање руку, постављање стола, самопослуживање при јелу и поспремање стола)
Од 13.00	Припрема за ручак и ручак (осамостаљивање деце у бризи о себи – прање руку, постављање стола, самопослуживање при јелу и поспремање стола)

5. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО ДЕМОКРАТСКЕ И ИНКЛУЗИВНЕ ПРАКСЕ

5.1. Партнерство са породицом

Породица је најважнији партнер Предшколске установе. Партнерство са породицом се гради кроз: узајамно поверење и поштовање; познавање, емпатију, осетљивост и уважавање перспективе друге стране; сталну отворену комуникацију и дијалог; узајамно препознавање и уважавање јединственог доприноса и снага сваке стране; заједничко доношење одлука и спремност на компромисе и промене.

Подршка породици у остваривању њене васпитне функције и психо-социјална подршка породицама које се суочавају са животним изазовима, су важан аспект рада предшколске установе. Подршка породицама је кључна за одржавање услова за добробит деце. Породица је примарни и најважнији васпитач деце:

- деца су лично и интимно повезана са својом породицом и породица их најбоље познаје;
- дечје најраније учење и развој се одвија у породици и кроз овај породични контекст се гради основ учења и развоја детета у свим другим контекстима;
- породица је од дететовог рођења укључена у развој и учење детета и треба подржавати и ојачавати породицу у тој функцији;
- сваки родитељ у основи жели добро свом детету, само је неким од њих у томе потребна већа подршка;
- предшколски програм може употпунити дечја породична искуства одрастања и учења ако се развија кроз партнерске односе са породицом.

Породица је важан и равноправан учесник грађења реалног програма на нивоу васпитне групе, тимова на нивоу установе, савета родитеља, управном одбору. Учествоје у планирању, праћењу и вредновању реалног програма васпитне групе. Породица, запослени и институције у локалној заједници сарађују у процесу транзиције деце и родитеља на различитим нивоима, унутар нашег система и шире према локалној заједници.

5.2. Повезаност са локалном заједницом

Заједница преко породице обликује услове и начин одрастања деце. За дете је прва заједница његова породица, родбина и суседи, вртић и друге институције у које се укључује.

Облици сарадње са локалном заједницом произилазиће из реалног програма, односно потреба за развојем текућих пројеката на нивоима група. Све форме сарадње са ужом или широм заједницом имаће као приоритет обезбеђивање места за учење деце и одраслих кроз заједничког учења, упознавање непосредног окружења, обезбеђивање материјала (рестлова), неструктурираних и полуструктурираних материјала. Циљеви сарадње са локалном заједницом су: развијање осећања припадности, стварање прилика за учење, учешћа, личне вредности.

Повезивање са заједницом значи да ћемо користити ресурсе и просторе за реализацију различитих активности, учешће у различитим дешавањима, организовање манифестације уз учешће чланови локалне заједнице, информисање организација о установи и програмима, кроз учешће у финансирању појединих активности и акција и организовање заједничких активности школе и установе а у циљу повезивања деце, породица и родитеља вртића и школе и обезбеђивањ еконтинуитета у образовном контексту (транзиција).Програм сарадње са локалном заједницом је саставни део Годишњег плана установе.

5.3. Сарадња са школама и другим образовним институцијама у локалној заједници

Једна од функција предшколског васпитања и образовања је обезбеђивње континуитета у образовању. Као први ниво у систему образовања и васпитања, предшколско васпитање и образовање остварује основ за развој седам кључних образовних компетенција кроз развој компетенција на предшколском нивоу. У првом реду повезивање са основним школама у граду али и другим образовним институцијама.

Полазимо од повезаности васпитних група и локалне заједнице у погледу коришћења ресурса и простора за различите активности, размену искустава, подршка деци и породици при преласку из једног нивоа образовања у други, учешће у заједничким активностима, пројектима и програмима на нивоу локалне заједнице.

Желимо да заједно са локалном заједницом/ основним школама сарађујемо кроз заједничко учешће практичара из вртића и школа, деце и породице:

- Благовремено информисање породице и деце за прелазак из вртића у школу;
- Развијање сарадње на свим нивоима (директори, стручне службе, васпитачи, учитељи, деца и ученици);
- Укључивање родитеља у сарадњу вртића и школе кроз заједничке акције и активности;
- Организовање стручних размена;
- Размена информација о различитим програмима подршке деци и породици којима је потребна додатна образовна подршка или други видови подршке у локалној заједници:

- Организовање различитих програма.

Облици и начини сарадње представљају допринос вртића и школе у остваривању заједничких промена.

Сарадња са школом дата је годишњим плановима вртића, као и Годишњим планом установе за текућу годину.

5.4. Рад са децом и породицама из осетљивих група

Деца предшколског узраста и њихове породице (према јединственом конкурс у на нивоу града Крагујевца и датим приоритетима) пријемом у вртић / јаслице користе све услуге установе. Подршка породицама се обезбеђује кроз низ успостављених процедура или корака, интегрисаним приступом породица, стручних сарадника и сарадника, мини тимова вртића и институција у граду . Приоритети породице(циљеви у односу на дете и породицу) дефинишу се у периоду предадаптације(период пре укључивања у вртић/јаслице).

Са породицом се израђује план укључивања детета и породице , заједнички прати и мења. Током овог периода остварује се непоредња сарадања са другим потребним службама у граду за које је породица проценила да су им потребне.

Установа води јединствену базу података о деци , према врсти подршке и ажурира се два пута годишње на нивоу установе и вртића. Носиоци подршке у вртићу мини тимови вртића који заједнички планирају праћење учења, развоја и документују са породицама.

Установа, у циљу што адекватније подршке деци и породици, учествује у пројектима инклузивног образовања, било да је носилац или партнер у активностима. Посебне и континуиране активности се односе на породице који имају потребу за социјалном подршком (информисање и помоћ у остваривању права, обезбеђивање средстава и др.) Ове активности се реализују се на нивоу вртића/ васпитне групе.

5.4.1. Тим за инклузивно образовање

Циљ рада тима је обезбеђивање подршке деци и породици кроз заједнички рад мини тимова вртића и породица и других служби у граду. Интердисциплинарни приступ омогућава стварање мреже подршке породици.

Задатак је обезбеђивање права на доступност предшколског програма свој деци без разлике. Подршка деци и породици обезбеђује се заједничким сагледавањем потреба деце и породице од пријема у вртић до уписа у основне/специјалне школеу. Установа гради партнерски однос са породицама кроз примену стратегија за јачање родитељских улога.Са институцијама у граду које непосредно или посредно обезбеђују подршку деци и породици у граду покушава да успостави континуиран дијалог и процедуре о важности интердисциплинарног приступа.

Деца са додатном подршком- образовном, социјалном или здравственом остварују право на предшколско васпитање и образовање у васпитној групи и у васпитној групи уз индивидуализовани приступ и индивидуални бразовни план.

Тим за инклузивно образовање непосредно оставрује подршку кроз :

- Обезбеђивање подршке деци кроз израду плана подршке (индивидуални план подршке породици -ИППП), педагошких профила, ИОП-а1 и евалуацију напредовања деце;
- Обезбеђивање подршке породицама кроз континуирану размену информација од укључивања у вртић до поласка у школу;
- Обезбеђивање подршке васпитачима кроз рад мини тимова ,стручне размене и примену/евалуацију елемената модела подршке деци и породици Ране интервенције;
- Праћење и евалуацију ефеката остварености рада тима;
- Сарадњу са другим институцијама у локалној заједници у циљу примене интердисциплинарног и мултидисциплинарног приступа у обезбеђивању подршке у граду;
- Планове транзиције у установи и ка основним/специјалним школама;
- Документовање и вредновање процеса планирања ,реализације и евалуације дечијег напредовања.

5.4.2. Индивидуални образовни план

Индивидуални образовни план (у даљем тексту: ИОП1) је посебан акт, који има за циљ обезбеђивањ оптималног развоја детета и ученика и остваривање исхода образовања и васпитања, у складу са прописаним циљевима и принципима, односно задовољавања образовно-васпитних потреба детета и ученика.

ИОП1 израђује тим за додатну подршку детету, на основу претходно остварених, евидентираних и вреднованих мера индивидуализације и израђеног педагошког профила детета, а остварује се након сагласности родитеља, односно другог законског заступника.

Уколико родитељ, односно други законски заступник, неоправдано одбије учешће у изради или давање сагласности на ИОП, установа је дужна да о томе обавести надлежну установу социјалне заштите у циљу заштите најбољег интереса детета, односно ученика.

ИОП1 доноси педагошки колегијум установе на предлог тима за инклузивно образовање, односно тима за пружање додатне подршке детету и ученику.

Тим за пружање додатне подршке детету у предшколској установи чине васпитач, стручни сарадник, сарадник, родитељ, односно други законски заступник, а у складу са потребама детета и педагошки асистент, односно лични пратилац детета, на предлог родитеља, односно другог законског заступника.

У првој години рада по ИОП-у, ИОП1 се вреднује тромесечно, а у свакој наредној години два пута у току радне, односно школске године.

План Тима за инклузивно образовање део је Годишњег плана рада установе.

5.5. Транзиција и континуитет

Подршка породици и деци остварује се у периодима транзиције:

1. Прелазак из породице у вртић/јаслице или полудневни програм
2. Прелазак из јаслица у вртић

3. Прелазак из вртића у наредни ниво образовања(основне или специјане школе).

Транзиције се реализује у периоду три месеца пре укључивања и при месеца након укључивања у установу/школу. План транзиције израђују: тимови за подршку детету, породица и чланови тима установе/школе.

План има за циљ остваривање континуитета у учењу и напредовању, ослањајући се на јаке стране детета и породице у новој средини. Модел подршке породици је аутентичан и одговара на потребе и циљеве породице, као и план, и садржи писану сагласност родитеља/старатеља.

Породице током укупног периода добијају различите подршке у установи и службама у граду.

6. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО РЕФЛЕКСИВНЕ ПРАКСЕ

6.1. Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање

Кључна подручја за развијање заједнице рефлексивне праксе и професионално оснаживање у складу су са новом концепцијом Основа програма предшколског васпитања и образовања - Године узлета и циљевима нашег Развојног плана. Процес имплементација Нових Основа програма биће нам основа за даље развијање заједнице рефлексивне праксе и професионално оснаживање васпитача и стручних сарадника. Заједнице учења ће се креирати тако да подрже процес имплементирања Нових Основа програма. Професионални развој се заснива на:

- ✓ разумевању концепције Основа програма и њихово утемељење као лично релевантних и повезаних са властитом праксом
- ✓ развијање рефлексивне праксе у вртићу кроз сарадњу, размене и заједничка истраживања васпитача и стручних сарадника
- ✓ преиспитивање културе вртића са колегама
- ✓ учешће у развојним пројектима на локалном и националном нивоу

Рефлексивност практичара је основ развијања програма и праксе. Хоризонталне размене и истраживања практичара су нам ослонац развоја праксе и *грађење односа заснованих на поверењу, уважавању, размени и узајамној подршци*. План стручног усавршавања реализоваће се кроз рад стручних органа и рад тима за професионални развој. Годишњим планом стручног усавршавања планирамо стручно усавршавање васпитача, медицинских сестара - васпитача и стручних сарадника и сарадника путем акредитованих семинара. Осим наведеног, учествоваћемо у програмима стручног усавршавања и обукама Института за педагошка истраживања, УНИЦЕФ-а, Београдског психолошког центра, „Хармонија“, Педагошког друштва Србије, Друштво психолога Србије и други.

Похађане обуке и семинари се реализују и презентују у вртићима, на стручним сусретима васпитача и медицинских сестара васпитача и стручних сарадника. Знања и вештине стечена на обукама примењиваће се у развијању реалног програма.

Унапређивање дигиталних компетенција васпитача и стручних сарадника оствариваће се кроз даља истраживања и примену у пракси.

Креирају се различите прилике за професионални развој свих запослених (учешће у пројектима, активитет у стручним удружењима, хоризонтално и вертикално стручно усавршавање, индивидуални планови стручног усавршавања и сл.) Наша установа има дугогодишњу праксу учешћа у развојним пројектима на локалном, националном и међународном нивоу (Подстицајно родитељство кроз игру, Ране интервенције, Снажни од почетка.).

6.1.1. Професионални развој

Полазећи од Основа програма и континуираним радом на развоју свесности о нужности одржавања и унапређивања квалитета рада са децом, као интерни стандард се развија потреба за стручним усавршавањем као саставним делом личног раста и развоја запослених, а самим тим и Установе у целини.

Васпитачи, медицинске сестре-васпитачи, стручни сарадници и остали профили имају прилику да буду укључени у програме стручног усавршавања који им омогућавају квалитетнију реализацију у различитим доменима рада, а План стручног усавршавања је део Годишњег плана Установе за сваку радну годину.

Запослени прате петогодишњи циклус личног стручног усавршавања кроз: тромесечне извештаје о реализацији стручног усавршавања у радној години, годишњи извештај и евалуација и ефекти стручног усавршавања у пракси (праћење промена и дефинисање приоритета у складу са истим).

У складу са Правилником о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника, Установа планира, реализује и евалуира стручно усавршавање у Установи, као и ван ње.

Стручно усавршавање у установи подразумева учешће у разним пројектима, присуство вебинарима, излагање на састанцима стручних органа које се односи на савладан програм стручног усавршавања ван установе, стручне размене на нивоу вртића.

Стручно усавршавање ван установе подразумева: учешће на акредитованим семинарима, стручним скуповима, међународним конференцијама, студијским путовањима.

6.2. Вредновање кроз праћење и документовање остваривања предшколског програма

Вредновање квалитета рада установе врши се кроз спољашње вредновање квалитета рада установе и самовредновање. Самовредновање као реалан процес доноси ефекте кроз подстицање добре праксе, помагање запосленима да препознају сопствене вештине и стручност и омогућава заједничко учење и професионални развој. Спроводи се кроз кључне области дефинисане Правилником о стандардима квалитета рада установе. Циљ процеса и рада на овим областима самовредновања је грађење

квалитетне праксе предшколске установе као заједнице учења и реалног програма васпитно-образовног рада са децом, одраслима и локалном заједницом.

У Тимовима за самовредновање вртића сагледава се реална пракса која води ка унапређењу у грађењу културе вртића, развијању реалног програма и подржавања дијалога са родитељима и децом. Тако, сваки вртић развија сопствену праксу базирану на својим специфичностима. Акциони план самовредновања се остварује на нивоу вртића /васпитних група током сваке радне године. Акциони план садржи активности, носиоце, време реализације и документацију.

Праћење и развијање реалног програма остварује се кроз документовање учешћа свих актера васпитно-образовног рада чиме се обезбеђује вишеперспективност, боље разумевање, уважавање идеја и интересовања као и видљивост доприноса.

6.2.1. Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе

Ради успостављања и обезбеђивања интерног система квалитета установе, у нашој установи постоји Тим за обезбеђивање квалитета и развоја установе. Интерним системом квалитета установе обухваћене су и координисане све активности и мере које предузимају тимови, стручни органи и педагошки колегијум.

Тим има следеће надлежности: прати обезбеђивање и унапређивање квалитета васпитно-образовног рада у установи; стара се о остваривању предшколског програма; стара се о остваривању циљева постављених Развојним планом установе; стара се о развоју компетенција; вреднује резултате рада васпитача, медицинских сестара васпитача, стручних сарадника и сарадника.

Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе чине представници родитеља, локалне заједнице, запослених, директор и стручни сарадници.

6.2.2. Усклађеност предшколског програма са годишњим планом и развојним планом установе

Процес вредновања квалитета реалног програма и предшколског програма остварује се кроз документовање рада и евалуацију тимова и актива и заједничку анализу која је основ за даље развијање и промену праксе. Дијалог Тимова за остваривање квалитета, Стручног актива за развојно планирање и Тима за самовредновање даје могућности за планирање и праћење промена.

Предшколски програм се остварује кроз усклађеност са Годишњим планом установе за сваку радну годину и Развојним планом установе. У годишњем плану дефинишу се и прате приоритети, начини остваривања, одговорности, динамика стручних органа. Стручни актив за развојно планирање предлаже акциони план на нивоу радне године који је саставни део Годишњег плана рада. Праћење и вредновање остварености циљева реализује се на нивоу вртића.

Педагошки колегијум прати реализацију и анализира извештаје актива и тимова. Годишњи извештаји о реализацији, праћењу и вредновању свих програма у установи (предшколског програма) за текућу годину саставни су део Годишњег извештаја о раду установе који разматрају и усвајају Васпитно- образовно веће, Савет родитеља и Управни одбор.

Квалитет програма преиспитују стручни сарадници и васпитачи кроз вредновање реалног програма у димензијама:

- ✓ средина за учење
- ✓ квалитет односа
- ✓ заједничко учешће
- ✓ подршка диспозицијама за учење
- ✓ инклузија
- ✓ различитост и демократске вредности
- ✓ сарадња са породицом
- ✓ сарадња са локалном заједницом.

7. ФИНАНСИРАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ

Средства за финансирање делатности предшколске установе обезбеђују се из неколико извора:

- буџета града Крагујевца;
- буџета Републике Србије (финансирање припремног предшколског програма као посебног дела предшколског програма који се остварује са децом у години пред полазак у школу);

Финансијска средства се усмеравају на текуће расходе (плате, додаци и накнаде запослених, социјална давања запосленима, накнаде трошкова за запослене, сталне трошкове, услуге по уговору, текуће поправке и одржавање, набавка материјала) и на издатке за нефинансијску имовину (инвестиционо одржавање зграда и објеката, набавка опреме).

Програми и облици рада и услуга који долазе од спољних сарадника рада реализују се уз сагласност Савета родитеља и финансирају се од стране родитеља, а остварују се на принципу добровољног опредељења родитеља за укључивање деце у понуђене програме. Установа закључује уговор са реализаторима програма који се остварују ван радног времена вртића.

Годишњим планом рада Установе планира се коришћење средстава у току радне године кроз буџет града Крагујевца и финансијски план Установе.

8. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Предшколски програм, као и његове измене и допуне, доноси се на начин и по поступку утврђеним законским прописима и општим актима.

Измене и допуне Предшколског програма врше се по потреби ради усаглашавања са насталим променама у току његовог остваривања.

Пречишћен текст Предшколског програма ПУ „Нада Наумовић“ ступа на снагу наредног дана од дана објављивања.

Ступањем на снагу овог Предшколског програма ПУ „Нада Наумовић“, престаје да важи Предшколски програм ПУ „Нада Наумовић“ заведен под дел. бр. 1609 од 23.03.2015.год.

Председник Управног одбора

Слађана Тимотијевић